

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld. — kr. za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opraništvu v dijaškem semenišči (Knabenseminar.) Deležniki tisk. društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamesne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi ne sprejemajo. —

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Denešnja številka „Slov. Gospodarja“ dopšlje se vsem dosedanjim zvestim prejemnikom, prihodnja samo naročnikom.

Deležnina znaša 5 gld., naročnina za celo leto 3 gld., za pol leta 1 fl. kr. 60 kr., za četrť leta 80 kr.

Opravništvo „Slov. Gospodarja“.

Kmetsko ljudstvo bi naj pomagalo nemškim liberalcem na konja?

L. 1869 so v državnem zboru nemško-liberalni poslanci sklenoli postavo, po kateri se je imel gruntin davek iz nova uravnati. Stari kataster bi se naj umaknil novej vcenitvi čistega dohodka pri zemljiščih. Dela je se lotilo ministerstvo, čisto liberalno, mogoče hitro. Kakor je postava velevala, tako so se sestavile okrajne vcenilne komisije, razposlali geometerji ali zemljomerci. Za okrajnimi komisijami so prišle deželne komisije in za temi velika centralna komisija 36 mož na Dunaji. Povsod so bili ali sami liberalci zraven ali vsaj v ogromnej večini. Centralna komisija je sklenola dne 21. dec. 1880 veliko 11letno delo, ki je davkeplačilce stalo 26 milijonov. Vsled dokončane uravnave plačajo davka tiste dežele menje, ki so bile do sedaj preobložene, n. pr. Češka je v 20 letih 60 milijonov goldinarjev vplačala preveč, itak vboga Kranjska pa 18 milijonov preveč. Drugim deželam pa, ki so do sedaj premalo plačevale, ker je stari kataster hitro v začetku narejen bil in povsod nizko čisti dohodek vcenjen, je se nekaj več davka odmerilo, vendar ne po samovoljnosti centralne komisije, ampak kakor so se dotične dežele po postavnih okrajnih in deželnih komisijah bile same vcenile. Med temi deželami je tudi Štajerska. Jeni po imenu kot čisti liberalci znani cenilne možje so našli 180.000 oralov še nevcentjenega zemljišča. Tudi so zasledili povsod tako srečno kmetovalstvo, da so čisti dohodek v starem katastru od 7 milijonov potis-

nili više do 13 milijonov. Vsled tega zadene štajerska zemljišča za 434.000 fl. večji davek. Ali drugače povedano: do sedaj smo zavoljo vcentjenega čistega dohodka 7 milijonov plačevali gruntnega davka 2,041.009 fl. zanaprej zavoljo nove in večje vcenitve čistega dohodka pa (centralna komisija je od 13 milijonov 2 milijona odbila) 2,475.000 gold. t. j. prej je 47 krajcarjev od oral ali joha bilo plačevati, sedaj pa 57 krajcarjev, tedaj za 10 krajcarjev več.

Takšen je konec 11letnega uravnavanja. Vse je se godilo, kakor je od nemških liberalcev sklenjena postava velevala. Pomagati ne more 15 let nihče nič, ako postava ostane, kakoršna je. Še ugovori ali reklamacije zoper preveliko vcenitev bodo se vršile letos po tej postavi. Na podlagi postave tedaj spremembe ni upati. To vedo tudi nemški liberalci prav dobro. Zato se ne pozivljajo na postavo, ampak kmetom štajerskim itd. svetujejo odpošljati prošnje, zlasti do državnega zbora. To se pa reče ravno toliko, kakor: mi liberalci smo pravi politični šušmarji, od nas sklenjena postava je sicer bila draga, ali strašno slaba, še hujša pa jena izpeljava v liberalnih rokah, zatoraj dragi kmetje, prosite narodno-konservativne poslance, naj ti blagovolijo popraviti, kar je naša neumnost zagrešila.“ No, pridni naši poslanci so prošnje res uslišali. Zborovali so celo noč od 18. do 19. dec. pret. l. da so tudi prošnje kmetov rešili, to pa tako, da so zavrgli predlog liberalca dr. Graniča, ki je v njem grajal ministerstvo grof Taaffejevo, a sprejeli nasvet konservativca in češkega narodnjaka kneza Lobkovic, namreč: prošnje se izročijo visokemu ministerstvu s tem, da vse stori, kar mu je postavno mogoče, da se zabrani preoblaganje dežel z gruntinim davkom. Tako je v resnici bilo. Za predlog kneza Lobkovic so glasovali vsi slovenski kmetski poslanci, med njimi se ve tudi gg. Herman, dr. Vošnjak in baron Goedel. Proti knezu Lobkovicu pa, tedaj zoper prošnje kmetov, so

hvala Bogu brezuspešno, glasovali mestni liberalci dr. Forregger, dr. Schmiderer ter pokazali, da jim je za kmete toliko mar, ko za lanski sneg. Kajti ko bi bil še knez Lobkovičev nasvet padel, vrgle bi se bile kmetске prošnje po stari liberalni navadi pod klop. Toda naša narodno-konservativna večina je uslišala prošnje kmetov. Zato pa je res le nevednosti ali političnej zagrizenosti bilo mogoče, da je 31. dec. okrajni zastop celjski predlogu nemčurjev dr. Nekermana in dr. Klančnika pritrdil ter velezaslužnim za blagor slovenskega ljudstva požrtvovalno borečim se poslancem gg. Hermanu, dr. Vošnjaku, baronu Goedelnu izrekel nezaupnico. Jednako neumna in neopravičena je izjava „Marburger Zeitung“, ki našim poslancem očita, da so opustili za koristi svojih volilcev potegovati se. To ni res, kakor vsa poročila pravijo. Sicer pa nas 20letna skušnja uči, da so le liberalni poslanci tisti bili, ki se za koristi kmeta niso zmenili, ampak ga na vsak način spravljali na nič!

Pred 20 leti se je našim kmetским ljudem razmerno dobro godilo, zlasti potem, ko so bili gruntno rešitev poplačali. Bili so precej premožni, vsaj mnogo je bilo med njimi, ki so imeli čiste gruntne bukve, denarjev na izposojenji, hleve in kleti polne. Srenjske doklade bile so majhne, okrajne nobene, deželske neznatne, gruntna dača znosljiva. Oj kako je se vse to spremenilo na hudo! In kdo je temu kriv? Liberalni poslanci! Tega ne more nihče vtajiti; kajti narodnih je bilo malo ali nič, a konservativci so se komaj lani prav zglasili in prodrli. Ali niso v dobi liberalnej dobili kmetje prej nepoznanih visokih srenjskih, okrajnih in deželskih doklad? Dalje da so Judje prišli v deželo, da se je oderuška postava zatrla, grunți začeli trgati, nemaniči ženiti, posilno legaliziranje, pomnoženi uradi, podražene pravde itd. itd. ali niso vsega tega liberalni gospodje krivi? Kupčijo, obrt, najbolj pa kmetijstvo je oškodovano vsled 20letnega liberalnega gospodstva. Brezobzirno so v raznih volilnih redih kmete tiščali v umetne manjšine. Še pred dvema letoma so v državnem zboru liberalni poslanci tirjali, naj bi kmetje sami plačevali 25 milijonov potroškov, kateri so se pri uravnavi gruntne davka porabili. Kmetje pomnite to! Takšna je skrb nemških liberalcev do kmetov bila do sedaj? So se li hipoma spreobrnili na boljše? Kako je mogoče, da sedaj liberalci toliko gorijo za kmeta in begajo zoper ministerstvo, zoper konservativne in narodne poslance? Da bi se liberalci bili poboljšali in v prave prijatelje kmetov spremenili, to ni lahko verjetno. Prej bo lisica s petelinom plesala, volk ovcam, medved bučelam, ščuka ribicam prizanašala, kakor pa prvi liberalce za kmetске koristi brezsebično kaj storil. Takšna je tudi tukaj. „Marburger-Zeitung“ nam je pravi uzrok, zakaj bi naj kmetje sedaj vzdramili se, takole naglasila: „bei der Neuwahl fallen die deutschen Landwähler von der klerikalen Partei ab; die Reste (Čehi, Slovenci itd.) werden zur

Minderheit herabgedrückt und es fällt auch das Ministerium Taaffe, es stürzt das herrschende System . . . t. j. zbegani nemški kmetje popustijo svoje konservativne poslance, izvolijo liberalce in tako zgubijo Čehi in Slovenci itd. svoje nemške prijatelje ter se potisnejo v manjšino in nemško-liberalna stranka je zopet — na konji. To je tedaj po izjavah samih nemško-liberalnih listov glavni uzrok, smoter, cilj in konec vsega sedanjega hrupa na kmetih. Ubogi, zaničevani kmet bi naj onemoglim liberalcem pomagal na konja, da bi bil potem popolnem in za vselej uničen. Ni toraj za kmeta samega liberalcem mar, ne skrbi jih toliko ne večja ne manjša gruntna dača, glavni cilj je prebivalstvo iznemiriti, s praznim strahom preplášiti in z lažmi zoper njegove najboljše in resnične prijatelje, konservativne poslance, naščuvati in potem pri novih volitvah do zopetnega gospodstva priplezati. No, kolikor poznamo slovenske kmete na Štajerskem, bodo ti podpisovali prošnje, delali pritožbe zoper očitvidno previsoko jim vcejenjeni čisti dohodek zemljišč pa liberalnim nemškim in nemškutarskim kričačem ne bodo na limance hodili. Za to so predobro podučeni, po lastnih skušnjah pa tudi po naših pridnih in resnicoljubnih slovenskih listih. Pretrdno so prepričani, da je nemški liberalizem pouzročil propadanje kmetskega stanu in da ga rešijo le narodno-konservativni poslanci. Jednako mislijo tudi v ogromnej večini nemški kmetje. Zato bodo pa nemški liberalci po tej kmetскеj praski še bolje oslabljeni in osramoteni pred celim svetom stali!

Gospodarske stvari.

Ožig po sadnih drevesih.

M. Ožig ali črni prisad na sadnih drevesih nastane, če drevo v premokrem ali pa tudi nasproti v presuhem kraji stoji, kder korenine v vročem pesku rastejo. Pred vsem drugim gre tukaj vzroke odstraniti, ako se hoče, da bolena drevesa ozdravé. Tedaj naj se gleda, da se mokrotna zemlja kolikor toliko osuši, presuha in prevroča nasproti namoči in ohladi. Ko ima drevo že ožig, se mu mora bolna skorja izrezati in sicer tako, da se z njo tudi še nekaj zdrave skorje odreže. Ravno tako se mora tudi nezdrav les z nožem odpraviti in rana z mažo zamazati, ktera se je iz masti in smole naredila. Teh tvarin se vzame vsake jednako veliko. Ta maža se s čapkom, dokler je še topla, po rani namaže, tako, da je ta črez in črez zamazana. Skorja v kratkih letih zopet zaraste. Včasih se v prvem letu pod mažo vzdigne mehur, v katerem je ali voda ali drevesni sok. Tak mehur se mora predreti, da mu voda izteče in maža se zopet trdno na les pritesne. Tako se marsiktero boleno drevo zopet otme.

Sejmi na Koroškem. 8. jan. Gmind, 10. jan. Beljak, Pliberk, Strassburg, 12. jan. Milštat, 17. jan. sv. Vid. 20. jan. sv. Hema na Krki.

Dopisi.

Od sv. Barbare v Halozah. Na Štefanje t. j. 26. dne tega meseca imele so vse občine sv. Barbarske župnije skupno sejo, v katerej so sestavile naslednji odločni zahtev do slav. c. kr. glavarstva in drugih c. kr. uradov v Ptuji: „Podpisane občine so že pred večimi letmi vložile prošnjo pri slav. c. kr. uradih v Ptuji, da se uraduje slovenski. Obečalo nam se je, nič pa storilo. Torej, gledé na besede njih veličanstva našega presvitl. cesarja Fr. Jožefa I., da naj bodo vsi narodi avstrijski enakopravni, da je Avstrija vsem deželam varna zaslomba — zavetje, — da so vsi narodi avstrijski enako opravičena rodovina; gledé na to, ka državni osnovni zakoni v § 19 vsem avstrijskim narodom zagotavljajo ravnopravnost oziroma na jezik v uradih in šoli; gledé na to, ka je v prestolnem govoru predlanskega oktobra obečana bila enakopravnost vsem avstrijskim narodom; gledé na to, ka je ministerski predsednik grof Taaffe v zboru izrekel, da se ne sme v Avstriji nijeden narod na steno pritiskati; gledé na to, ka Slovenci isto tako, kakor drugi avstrijski narodi plačujejo velike in težke dače in svoje krepke ter junaške sinove dajejo v c. kr. vojsko in slednjič gledé na naravno pravo, zahtevajo podpisane občine, da se jim počemši od mladega leta 1881 — vsi dopisi od slav. c. kr. glavarstva, od slav. c. kr. davkarstva in od slav. c. kr. okrajnega šolskega svetovalstva — razumevaj! tudi od vele slav. c. kr. namestništva in deželnega odbora, pošiljajo in rešujejo vse vloge v „slovenskem jeziku.“ Sledé podpisi občinskih predstojništev. Tudi so odposlale omenjene občine državnemu zboru in skupnemu ministerstvu prošnji, da se naj nikakor gruntni davek ne poviša, ker že kmetje itak dosedanjega več redno plačevati ne morejo!

Iz Dravskega polja. (Še nekaj o slovenskih pobotnicah, se-li sprejemajo ali ne?) V 51. štv. „Slov. Gosp.“ pripoveduje se iz Ptuja, da je neki narodni g. učitelj od ondotne c. k. davkarije dobil namesto peněz, pobotnico nazaj, ker je bila slovenska, s pristavkom: die Gestattung sich der slovenischen Sprache zu bedienen, kann sich auf Cassa-Dokumente nicht erstrecken. Fin. Min. Erlass vom 11. Oktober 1868, Nr. 31607. In zopet se javi v predzadnji številki iz Maribora, da tudi ondotna c. k. davkarija ni hotela izplačati 60 fl. č. g. provizorju M. K. na slovensko pobotnico, sklicavaje se pa na ministerski zaukaz od 17. sept. 1880 štv. 11929. Iz vsega tega vidi se neka nedoslednost in negotovost o sprejemanji slov. pobotnic, tako da bi znalo marsikteremu celo narodnjaku militi se, koleke s slov. pobotnicami skvarjati, in je to menda bilo do zdaj tudi pri marsikterem istina, ker so še slov. pobotnice, kakor se vidi iz teh različnih izjav, redke kakor bele vrane. No vsemu temu bo „ja“ menda zdaj konec, ker je dobila, kakor se v zadnji štv.

„Slov. Gosp.“ iz Ptuja javi, ondotna c. k. davkarija od „zgoraj“ ukaz, da ima v slovenščini pisane pobotnice, ki zadevajo deželni zaklad, sprejemati in izplačevati. Temu bodi v priznanje resnice samo to dostavljeno, da je pisalec teh vrstic že 14. sept. poslal slov. pobotnico na slavno c. k. davkarijo v Ptuji, ter dobil brez ugovora izplačan denar po nakazu pobotnice. Dne 21. decembra pa je pisalec tega sam šel v ondotno c. k. davkarijo ter predložil dve slovenski pobotnici in se mu je zopet brez vsakega ugovora in z vso prijaznostjo izplačal denar. Iz vsega navedenega pa sledi, da bodimo sami najpoprej ne samo v jeziku ampak tudi v peresu, v djanji Slovenci in potem pa zahtevajmo z vso odločnostjo isto tudi od različnih gg. uradnikov. En duhoven.

Od zgornje Pesnice. (Goljufov v Mariboru) mora biti precej in še prav zvutih. Pretečeni teden so 4 ženske prijokale se domov, ker so jim lopovi na velikem trgu denarje ukradli, jednej baje 30 fl. — Pred kratkim sreča slovensk fantič v mestu gospoda s pakelcem pod pazduhom. „Od kod si?“ vpraša gospod. Fantič: od sv. Jakoba. „Dobro, to imaš pakele za g. fajmoštra, izroči jim ga, le 2 fl. imaš plačati.“ Fantek ima samo 1 fl. Gospodič se zadovolji tudi z 1 fl. in fantič prepozno spozna, da je goljufan. Željarju B. na Lilaškem bregu je neka gospa v Mariboru obečala 3000 fl. ako jej izroči 200 fl. Dne 28. dec. t. l. je imel denarje vzdignoti pa si je le hodil pameti kupovat. Ova ženska mora zvita baba biti, ker je željarja tako hudo prevarila. Gluh zoper vsako opominjanje prodal je kajšo in pahnil sebe in ženo in otroke v popolno siromaštvo, da bi le doplačal zahtevano svoto. Želeti je, da policaji babin obrt pregledajo!

Od sv. Tomaža pri Velikej nedelji. (Zimo celó brez snega) pravijo nekateri, da bodemo letos imeli. Res, do sedaj še nas ni pokrila bela odeja. Vendar do aprila je še nekaj časa in pogosto je uže božič bil na trati, a vuzem na peči. Redke so zime brez snega. Jaz pomnim takšno še iz mladih let, ko sem šolar bil in ko so č. g. Glavniki pri nas provizor bili. To je bilo l. 1834. Takrat bila je cela zima topla in suha. Do sv. Jožefovega smo v goricah prvo krat okopali in vinska trta nam je obrodila slovito vino 1834. Dvanajst let poznej l. 1846 bila je podobna zima. Snega ni zapalo nič. O sv. Jožefovem so breskve cvele, tu pa tam tudi črešnje. Vendar nabrali tisto leto nismo veliko. Trs je namreč bil slab in po gostih točah pobit. Zato se tudi letos nimamo nadejati posebno dobre vinske letine; vsaj vemo, koliko trsovja nam je zimski mraz lani pokončal in tudi toče so ga po mnogih krajih nemilo zadele. Pri sedanjem lepem vremenu smo veliko dela po goricah opravili. Okolo Svetinj so gorice obrezane. F. K.

Iz Gorenjskega na Kranjskem. (Obrtnijska kranjska družba) je velika nesreča za nas.

Vse pravice, katere smo kmetje od pamtiveka v planinskih gozdbih imeli, nam hoče pobrati, a pomagati si sami ne moremo na nobeno stran. Pomagati nam morajo drugi, pred vsem visoka vlada. Ako zgubimo pravico do drv, stelje, paše itd. potem so gorenjski kmetje na suho položeni. Mislimo, da smo podpore od strani vlade ne samo potrebni, ampak tudi vredni. Za dom in cesarja smo vselej radi žrtvovali kri in imetje. To smo pripravljani tudi zanaprej vselej storiti, ali ohraniti in obraniti nas je treba zoper neopravičene in silne tirjatve omenjene družbe. Vse planine in gozde hoče nakupiti, a za pravice, ki so z njimi Bog vedi kako dolgo uže združene in od prejšnjih lastnikov bile spoštovane, za te pa ne mara, ampak jih hoče vse odpraviti in uničiti. Še pravdanje ne pomaga nič. Kolika reva da je kmet v takšnih okoliščinah, to je težko popolnem dopovedati. J. A.

Iz Rogaca. (Stavbeni odbor) pride v zlato knjigo. Naš trg se opravičeno, ker je bolj reven in pri bornem hrvačkem sosedu (kar tudi pri nas upliva in to še posebno v tem letu zaradi potresa zagrebačkega i nezaslišano veliko toče) dolgo brani potrebnih stroškov za razno zidanje. Vendar bo ena reč za drugo na vrsto priti morala in sicer: cerkev, sodnija, šola. Cerkvenega obzidja se je uže pred par leti do polovice za tržko okolico lotil spošt. predstojnik g. Nace Mikuš, za drugo polovico se je brigal tržan g. Jožef Šporn, ki je med tem postal „bürgermeister“ in v novem stavb. odboru načelnik. Temu odboru se je posrečilo potrebna cerkvena popravila dognati in tako ujih imena zabeležimo, koja so: načelnik g. Sporn, odborniki č. g. Centrih dekan gg. Hercl, Janez Ogrižek, Drobnič, Mikuš. Za stroške skrbijo trije dobrotniki, v prvi vrsti cerkveni patron, svitli cesar sami, potem knez Alfred Windischgrätz in tržani pa okoličanje. Tudi ne gre pozabiti zastopnika patronovega blag. g. ptujskega glavarja Trautvetterja, ki do brovoljno odbor podpira in kojemu zato tudi vsa hvala gre.

Iz Celja. (Kat. podpornemu društvu) darovali so: 1. Po č. g. dr. Augušt. Kukoviču poslali Vojničani 22 fl. 2. Vč. g. Jožef Žehel, župnik pri sv. Petru 10 fl. vstanovnine. 3. Vč. g. Anton Keržič, katehet v Ljubljani 5 fl. 4. Svitli knez Salm v Novem Celji 5 fl. 5. Čg. Matevž Slekovec, kaplan pri sv. Marku 5 fl. 6. Gosp. Karl Regula, mestjan celjski 3 fl. 40 kr. 7. Gosp. France Lipovšek, obč. svetovalec 5 fl. 8. Blag. gosp. dr. Štefan Kočevar, cesarski svetovalec letnino s 2 fl. 9. G. Neža Ledl v Vojniku 2 fl. 10. Gospa Kožer v Celji 2 fl. 11. Čg. Jožef Jurčič kaplan na Paki 5 fl. 12. Neimenovan dobrotnik iz Solčave 5 fl. 13. Čg. France Jan, kaplan v Koprivnici 5 fl. 14. Vč. g. Ant. Vrečko, inful. opat za božičnico zopet 5 fl. 15. Č. g. Anton Ribar, kaplan na Teharjih 5 fl. 16. Vč. g. Peter Gostenčnik, župnik na Rečici 2 fl. 17. Neimenovan iz Nove cerkve 2 fl. 18. 3 neimovan iz Nove cerkve 3 fl. 19. G. Florijan Knez,

posestnik v Košnici 2 fl. 20. G. Jožef Kodela posestnik na Dobrovi 3 fl. 21. N. in A. Kodela iz Dobrove po 2 fl. 23. Neimenovana gospa 2 fl. 24. Čg. Janez Berglez, vikar v Konjicah 3 fl. 25.—27. M. Brence, posestniki na Ložnici, M. Lah posestnik na Zg. Hud. in Andrej Doleneč, posest. na Babnem po 2 fl. 28. Več neimenovanih 9 fl. Vsem blagim p. n. ustanovnikom udom in dobrotnikom našega „katol. podpornega društva“ želimo veselo novo leto; Bog nje blagoslovi! naj nam ostanejo zvesti tudi v prihodnje!

Iz Šoštanja. (Občina šoštanjska okolica) je imela 28. grud. m. l. svojo sejo. Na predlog obč. svetovaleca g. Fran. Goričnika se je enoglasno sklenilo slovenski uradovati, z dostavkom da se to naznani slav. okrajnemu glavarstvu in slav. sodniji, da se bode njima le slovenski dopisovalo in taki dopisi sprejemali. Kaj pa sosedne nam občine: Topolščanje, Št. Florijančanje, vrli Škalčanje, Velenčanje, Št. Iljanje! i. t. d. Mislimo, da ne bodo dalje še nemškutarili ter lastni mili slovenski jezik v kot stavili! Gotovo ne bodo v novem letu naprej bahali se z nemščino, kakor pura s pavovim perjem. Saj ne vidijo kaj podobnega pri drugih narodih. Za nas Slovence ne more biti častno to, kar so drugi narodi zavrgli! Na noge toraj, krepki sinovi majke Slave! Pokažimo svetu, da nismo sluge bismarkovcev, ampak za blagor avstrijske domovine in čast slovenskega jezika vneti možje!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Slovenski novoletni listi: Narod, Slovenec, Edinost, Soča kažejo nenavadno upanje na veselejšo bodočnost. Zakaj pa nebi? Saj očivestno napredujemo, naši nasprotniki pa propadajo. Na Kranjskem se to najbolje vidi. Ondi imajo Slovence za predsednika cesarske vladi, nemškutarji pa so zgubili deželnega glavarja Kalteneggerja, nesramni list „Tagblatt“ je umrl, nemčurji se ne upajo več zvati: ustavoverce, ampak hočejo veljati za „deutsch-kraimerje“. Jednaka se godi vsej toliko ošabnej nemško-liberalnej stranki. Najhujši udarec jej žuga v gosposkej zbornici, kamor namerava grof Taaffe pozvati baje 25 novih udov, samo narodno-konservatiynih gospodov. Tudi Judom začelo je prebivalstvo gledati na prste, zlasti na Dunaji, kder imajo vse večje liste v svojej oblasti in so radi tega največja podpora liberalcem. Ti pa v svojej jezi kar divjajo in si tako čedalje bolj pot zapirajo do zopetnega gospodstva; jako škodilo jim je to, da so z znanim prusakom Schönererjem se proglasili enkrat za „fortschrittlerje“ (se vé v pruski tabor), a potem za „Deutsch-Nationale“ ter izvlekli „črno-belo“ zastavo pruskonemško. S tem so le preočitno pokazali, da bi se radi za Bismarka skrili; ta bi jim naj pomagal! No, to je, hvala Bogu, sedaj prepozno! Sila kola lomi. V poslednjih zadregah šli so liberalci lovi

prej kot „klerikalca“ zaničevanega kmeta. Hočejo ga iznemiriti zavoljo gruntne dače, katera pa se je vendar iz nova odmerila po postavi, katero so „izomikani in prebrisani liberalci“ napravili. Toda neče se jim posrečiti, čeravno lažejo, da se kar po Avstriji kadi. Zastonj. V Linc so hoteli na tisoče kmetov zbobnjati pa je došlo samo 40 takih, ki niso bili pravi kmetje. Zato so pisar Kirchmajer in še 2 druga človeka šli v imenu kmetov pritoževati se na Dunaj k ministru Taffeju. Kirchmajer je se obnašal kot prismoda: enkrat je djal, da so kmetje sami začeli ves hrup, a kmalu potem pristavil, da ima on vse v rokah. Taaffe mu je rekel, da takšnega hrupa ni treba, ministri bodo v porazumu z državnim zborom uže storili, kar je prav. Kirchmajer je še hotel k cesarju iti, na kar mu je Taaffe djal: da cesar v kmetskih zadevah radi pritožbe poslušajo, vendar kmeti naj pridejo sami tožiti, a ne kakšni pisarji. Na to je ta predrzni človek iz Dunaja pobrisal. Kmetom pa sedaj zaporedom konservativni poslanci resnico razlagajo tako, da so popolnem zadovoljni. Poslanec Dobelhamerja in Oberdorferja je po 300 kmetov prišlo poslušati in jima izreklo svoje priznanje in zahvalo. Konservativnemu društvu v Linci pa je pristopilo 216 novih udov. Iz tega je razvidno, da liberalci nemških kmetov ne morejo zvabiti na svojo stran. In tako je prav! — Na Ogorskem so letos volitve v državni zbor. Tisza in njegova stranka se boji prodaja. — Hrvatje bi morali dobiti večjo število poslancev za ogerski državni zbor sedaj, ko bo vojaška granica spojena s Hrvatsko in Slavonijo. Tudi tega se Magjari bojijo, kajti pomnoženi hrvatski poslanci se lahko zvežejo s Srbi in Rumuni itd. in vladino magjarsko stranko potisnejo v manjšino. — V Livnem v Hercegovini so hude preiskave, ker je baje davkarski uradnik nekega glavarja ali župana, ki je prišel davkov plačevati, s sabljo po glavi kresnil, da je kri curkoma tekla.

Vnanje države. Turki in Grki se nečejo mirno spraviti. Ponudeno jim evropsko mirovno razsodbo sta obadva odbila ter se pripravljata na boj. Turki hočejo 150.000 mož zbrati. Grki imajo 80.000 mož na nogah; na Ogorskem so kupili 1200 konj in priredili 30 torpednih čolničev ter 120 milijonov na posodo vzeli denarjev. Turkom pa neče nihče pesoditi, zato je sultan ukazal plačo uradnikom zmanjšati in prihranek porabiti za vojsko. — Ruski ministri bodo se bržčas s Kitajci na mirnem pogodili, da ne bo vojske. — Zoper Jude sklicavajo Nemci v Berlinu številnih shodov, kder zahtevajo; naj nihče ne bere judovskih listov, naj vsak skuša pripomagati, da ne bo nobeden Jud med kristijani sodnik, uradnik itd. — Italijani in Francozi se uže zopet pulijo zavoljo Tuneške dežele v Afriki. V Parizi je umrl stari neznabogovič Blanqui, freimaurer in prekucuh — nespokoren. V Isiji blizu Pariza so freimaurerji 44 usmiljenih sester pregнали in tako 700 bolehavecm vzeli strežnice. V Tovlonu je se vnela velikanska oklopnica, ki je

stala 7 milijonov frankov. Morali so jo v morje potopiti, da ni razletela. — Angleži so prisiljeni v Irlandiji proglasiti obsedni stan s hitro sodbo, v Afriko pa poslati več vojske, ako nečejo ondi vse dežele zgubiti. — Kardinal Regnier je umrl, slovit branitelj sv. vere in nadškof na Francoskem.

Za poduk in kratek čas.

Gornjigrad.

II. Ob Dreti in Priprani pozidan je trg Gornjigrad, ki šteje v 106 hišah 715 ljudi (342 moških, 373 ženskih). Trg obdajajo na severu in jugu visoke gore. Iz višin pozdravljajo potnika bele cerkvice: sv. Lenart, sv. Florijan itd. V trgu nameščeni so uradi za ves okraj: c. kr. okrajna sodnija, c. kr. davkarija, c. kr. pošta, okrajni zastop, okrajni šolski svet, c. kr. notar, doktor zdravilstva, vračnik, 2razredna šola, c. kr. žandamerija.

Župnija gornjegrajska šteje 1931 duš. K njej pripadajo trg in srenje sv. Florijan, sv. Lenart, sv. Nikolaj in Bočna. Nekdaj bila je veliko večja kakor sedaj. Obsegala je ves okraj in še lokalijo sv. Andreja v Belih vodah. Polagoma se je prebivalstvo množilo čedalje bolj in nastajale so nove župnije, kuracije in lokalije. Prvi pastirji velikej fari bili so čestiti očetje in menibi benediktinci, ki so v Gornjem gradu postavili velik samostan ali „štift“. Tako je ostalo od l. 1140 do 1473. Tega leta je pa cesar Friderik IV. samostan zatrl, menihom pobral vse imetje ter ga porabil za novo škofijo, katero je bil v Ljubljani osnoval. Ljubljanski škofje bili so torej višji duhovni pastirji pa tudi lastniki grajščine ali „štifte“ v Gornjem gradu. L. 1786 je cesar Jožef II. ves gornjegrajski okraj odcepil od ljubljanske škofije in ga pritaknil lavantinskej. Ljubljanski škofje so pa ostali lastniki „štifte“ in patroni vsem župnijam gornjegrajskega okraja. Več stotin let so ljubljanski škofje v Gornjem gradu tudi prebivali. Škof Ernest grof Attems je l. 1743 dal podreti staro cerkev samostansko ter pozidati velikansko novo hišo hožjo na čast sv. mučenikoma Fortunatu in Mohorju. Cerkev je največja v našej škofiji in bi res sodila za stolno cerkev. Dolga je 55 metrov, široka 14 in visoka 27 metrov. Zidati pričeli so jo l. 1752 in v 8 letih postavili. Blagoslovil jo je in Bogu posvetil škof ljubljanski grof Leopold plem. Petazzi l. 1760. Altarjev ima 7. Na prednjem nahaja se malana podoba sv. Fortunata in sv. Mohorja. Izdelal jo je Leopold Layer iz Kranja. Pravi umotvori so pa malane podobe na stranskih altarjih: rojstvo Jezusovo, vstajenje, zadnja večerja in vnebohod. Umetniku je ime Kremser Schmid. Orglje so od l. 1847. Štejejo 22 registrov. Naredil jih je celjski orgljar Alojzij Hörbiger. Prednji del cerkve je znani Jakob Fantoni l. 1863 zmalal.

V cerkvi ste dve rakvi. Znamenitna je zlasti ona na sredi, kajti v njej počiva 9 ljubljanskih škofov: Sigmund plem. Lamberg, Krištof Rauber, Franc Katzianer, Konrad Glusič, Baltazar Radlič, Janez Taučar, Urban Tekstor, Tomaž Hren in Sigmund Sehrattenbach. Nagrobni napisi so zanimivi. Tako beremo o Baltazarji Radliču hvalo, da je bil velespreten slovenski govornik „Slavice dicendi peritissimus“, pri Vrbanu Testorji, da se je odlikoval kot kladvo na krivoverce „malleus haereticorum perpetuus“, radi česar je bil tudi umorjen. Sloviti ljubljanski škof Tomaž Hren, ki je prvi dal slovenske evangelije nedeljske za katoliške Slovence tiskati, sestavil si je sam nagrobni napis: „Hac in tomba requiesco post labores Thomas Chrön, episcopus Labacensis, S. C. M. consiliarius. Ego autem hic exspecto resurrectionem mortuorum et vitam venturi saeculi“. t. j. v tej rakvi počivam za delovanjem Tomaž Hren, škof ljubljanski, cesarjev svetovalec. Jaz pa tukaj pričakujem vstajenje mrtvih in življenje prihodnjega veka! Iz starih časov je še več nagrobnih plošč z napisi. Večjidel najde jih potnik ob južnej steni farne cerkve. Imeniten je sledeči: Generosi D. Jannis Khazianneri baronis in Kaczenstein et Flednick ... statura qui miserabiliter in Costanovicza Croatiae perit A. 1538. Oct. 25. aetatis suae anno 48. Jan. Kacijaner bil je sloviti vojskovodja cesarjev v turških bojih. Hrabri junak je divje Turčine krvavo podil iz Štajerske, Kranjske, ko se v Kostanjevici spre s hrvatskim grofom Nikolom Zrinskim; ta mu je pri obedu očital izdajstvo in ga z bodalom zaklal. Katzianer bil je 48 let star. Nagrobna plošča ima vdolbljeno pravlico o lisici in žerjavu. Lisica je namreč žerjava povabila na gostijo in neprevidnežu, ko je začel jesti, vrat zavila. Zraven videti ste na plošči dve kači. Obedve imate glavo grof Zrinskijevej podobno. Na cerkvenem pročelju stoji več kipov, katere je baje nek mariborski kipar izdelal. Sploh pa je farna cerkev v Gornjem gradu velikansko poslopje, katero krasi globoka kuplja in 2 visoka zvonika.

(Konec prih.)

Smešničar 1. Doslužen vojak vzela je ženo in postal krčmar. Nekega dne pride imeniten gost, potnik iz trde Nemčije. Ker je gostu dobro dišalo jesti in piti, namigne krčmarica svojemu moževi, naj ponudi tujcu frišnih rakov, ki so v kleti pod koprivami. Rad bi bil ženo vbogal, toda pozabil je užje, kako raku po nemškem pravijo. Naposled zbere vse nemške besede, kolikor jih je še od vojakov pomnil, stopi pred tujca in začne: pefelens zer šene rake? Tujec: was ist denn das? (Kaj je to?) Krčmar: rake zajn klajne fiber, hat file file fusen, rote mondur, šnajdermajster, carukmarširt? Vendar tudi to ni pomagalo. Moral je rake žive donesti ter je djal: sehens, das zajn raki, na kar sta se smejala obadva!

Razne stvari.

(Shod narodnih volilcev) celjskega okraja bo v nedeljo 9. januarja t. l. ob 3. uri popoldne v Žavci, v dvorani gostilne pri „kroni“. Poročal bodem o delovanju državnega zbora, in o zadevah novega gruntnega davka ter vse uljudno vabim priti.

Dr. Jož. Vošnjak,
državni poslanec.

(Za nesrečne Zagrebčane) odposlali smo zopet 187 fl., prej 155 fl. 60 kr. Dalje darovali so farani Vojniški 20 fl. po č. g. župniku Fr. Ferenčaku, č. g. župnik Jan. Zorko 5 fl., č. g. provizor g. Dupelnik 2 fl. Farani v Laškem iz okolice 9 fl. 19 kr. č. g. Žuža 10 fl., Böheim 2 fl., Heber 1 fl., gg. Kastelic 1 fl., Ploder 1 fl., Elsbacher 5 fl., Rožanc 50 kr., Jerše 1 fl., Mikuš 1 fl., Utrich 1 fl., Drole 1 fl., Orožen 1 fl., Keppa 50 kr., Povše 50 kr., Divjak 50 kr., Drobnič 20 kr., Pinter 30 kr., Prešišek 20 kr., Bezgovšek 20 kr., Boc 25 kr., Vivot 20 kr. in blage gospé: Ritter 2 fl., Lažič 30 kr., Ojsteršek 20 kr. Vkup iz Laškega 4 fl. 40 kr. Bog plati!

(Javno zahvalo) izreka slavnemu predstojništvu družbe sv. Mohorja za 44 podučnih knjig darovanih šolske knjiznici v Žicah vodja omenjene šole.

Miha Teran.

(Božičnica v Celji) je sijajno izvršila se. Bilo je veliko gospode navzoče. Slovenski igrokaz se je moral ponavljati. Več v Cerkvenej prilogi.

(Pogreb milostljivega knezoškofa Wiery) v Celovci bil je sijajen. Navzoči so bili nadškof Salcburški, dalje graški škof in naš milostljivi knezoškof, ki so govorili pogrebno. Pogreba udeležili so se naš preč. g. prošt Fr. Sorčič, č. gg. kanonik Orožen in Kosar, dalje kanonik Urh in knez škof. tajnik Bohinec iz Ljubljane, več kakor 100 mešnikov iz domače škofije, c. k. namestnika Zabjerov in baron Kúbek.

(Na Ptujскеj gori) je kot ropar na 6 let v ječo obsojeni Jurij Butolen domov prišedši svojega očima hotel ustreliti. Očim se potaji, Butolen, misleč, da je očima usmrtil, užje hišo, jaha v Ptuj in skoči z mosta v Dravo, ter utone 22. dec. t. l.

(Popotnik) list za šolo in dom izhaja v Celji in velja 3 fl. Izhaja 2krat v meseci in nastopi sedaj svoj drugi tečaj.

(Slovenski Pravniki) je nov list v Ljubljani, ki ga bode v novem letu izdajati začel gosp. dr. Mosche. Namenjen je onim, ki imajo s pravom posla. Izhajal bo v mesečnih zvezkih in stal 4 fl.

(Verske vaje) po gimnazijah in realkah je naučni minister z razglasom do deželnih šolskih svetov dne 8. nov. t. l. tako uravnal: „da se v okom pride težavam, ki izvirajo na srednjih šolah, kakor se skuša, ako se § 4 ukaza dne 21. dec. 1875 izpeljuje, in sploh da je mogoče verske vaje opraviti brez ovire in častno, zaukazujem, da se za katoliške učence na srednjih šolah, učiteljskih, na ljudskih in meščanskih šolah, kjer so učenci

obvezani pristopiti k sv. zakramentom, po ravnateljstvu ali šolskem vodstvu v porazumljenji z verskim učiteljem določuje ali celi den ali pa popoldne in dopoldne drugega dne tako, da te dneve ni šolskega poučevanja.

(*Celjski okrajni zastop*) potrebuje l. 1881 za okrajne ceste I. 6050 fl. za one II. 10.000 fl. za ljudske šole 8858 fl., za štipendije 520 fl., za šub 200 fl. za bolene in uboge 200 fl. za obresti 912 fl. za živinorejstvo 200 fl. opravništvo 1220 fl. vkup 29.560 fl. Davkeplačilcem naloži 20% okrajno doklado.

(*Iz Hrvatskega*) nad Rogatec in Poličane so l. 1880 prignali 60.000 svinj ter jih na železnico naložili in odpeljali na Nemško.

(*Tatovje*) klatijo se po Murskem polji. Nedavno so v Pristavi ukradli dve žrebeci, v Ljutomeru so iz štacune odnesli zvezek svilnatih robcev in zvezek žamata v vrednosti 100 fl., v Veržeji so pa tatinske tace pograbile par rée, toda tat je v hlevu zgubil 5 fl.

(*Advokat pri sv. Lenartu v Slov. goricah*) g. dr. Jan. Stepischnegg preselil se je v Celje.

(*Zavoljo dolžnih 12 gold.*) bo v Brežiškem okraji v posilnej dražbi prodano posestvo 1190 fl. cenjeno.

(*V tolažbo „Marburger Zeitung“*), ki obžaljuje, da je bila njena sestra „Cillier Zeitung“ konfiscirana zavoljo članka o zemljiščnem davku, bodi navedeno, da je tudi „Slov. Gospodar“ radi podobne težave bil konfisciran pa ni nič jamral o „Freie Presse“.

(*Za nesrečne Zagrebčane*) je deželni poslanec g. Kukovec in župnik č. g. Šrol hotel milodarov pobirati. V ta namen sta izdala oklic. Ta je pa bil konfisciran od okrajnega glavarja plem. Premersteina. Načelnik čitalničin je pa moral predložiti zapisnik odborove seje.

(*Glasoviti tat Jožef Murko*) iz Biša v Slov. goricah je v ječi mariborskej začel zid predirati z majhnim železom, ko ga jetničarja M. Sebastnik in M. Čuček zasačita in trdno zapreta. Murko je uže enkrat v Celji všel, kder je tudi zid predrl.

Loterijne številke:

V Gradci 31. decembra 1880: 23, 36, 86, 1, 88.
Na Dunaji " " 81, 64, 3, 59, 47.
Prihodnje srečkanje: 15. januarja 1881.

Vinograd na Sladki gori blizo cerkve ležeč prodam. Kdor ga hoče kupiti, naj se oglasi pri meni.

Valentin Selič,

1—2 župnik na Breznm, (Fresen Kärtnerbahn).

2—2 **Jožef Petek,**

posestnik v Velikej nedelji daje po primerni ceni v najem, posamezno ali vkupno: dobro obiskovano in slovečo prodajalnico (štacuno) s vsakovrstnim blagom, potem krčmo in mesarijo.

1—3

Učiteljske službe

in sicer:

- 1) podučiteljska služba II. plačilnega razreda v Ljutomeru,
 - 2) služba podučiteljice v Ljutomeru istega razreda in
 - 3) podučiteljska služba pri sv. Križi IV. razreda so izpraznene in se razpisujejo do konca jannarja 1881 za prositelje, nemškega in slovenskega jezika zmožne učilne moči, ktere naj svoje prošnje po urednem potu pri dotičnem krajnem svetu vložijo.
- Okrajni šolski svet v Ljutomeru dne 30. dec. 1880.

Predsednik:

Premerstein, m/p.

1—3

Učiteljske službe

in sicer:

- 1) učiteljska služba v Kapeli IV. plačilnega razreda in
 - 2) podučiteljska služba istega razreda pri sv. Duhu
- se razpisuje do konca januarja 1881, do kterege obroka naj prosilci svoje prošnje pri dotičnem krajnem šolskem svetu po uradni poti vložijo.
- Okrajni šolski svet v zgornji Radgoni, dne 30. decembra 1880.

Predsednik:

Premerstein, m/p.

3—3

Na prodaj

imam 6000 gruškovih, 2 letnih, 1—2 šolna visokih divjakov po 3 kr.; 3000 jabelkovih divjakov, enake starosti in visokosti po 2 kr. 500 mladih, 3 šolne visokih hrastičev po 5 kr.

Martin Žnidar,

posestnik v Košnici pri Celji.

Pri **Janezu Leonu** v **Mariboru** se vedno dobijo:

Krstni listi, mrtvaški listi, poročni listi, oklieni listi, slovenski, nemški in nemško-slovenski, 20 pól (40 listov) po 50 kr., 1 pól (2 lista) po 3 kr.

Sv. Ciril in Metod,

jeklorez, na lepem močnem papirji, velikost 35×42 cm. Cena 20 kr., po pošti poštnine prosto in varno zavito 15 kr. več.

Tudi se zamore naročiti:

„**Kres**“.

Leposloven in znanstven list.

Naročnina za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld., posamni list velja 40 kr. 2—3

En ožejen mož prosi za mežnarsko službo. Več se izvé pri g. J. Leon-u.

2-2

Nova hiša

s kletjo, 3 sobami in 2 kuhnjama. Zraven je vrt njiva sploh zemljišča 1 oral in 120 □ sežnjev. Posestvo je v Mariboru blizu „Franc-Jožefove kossarne“ in se proda na prosto roko. Denarji iz hranilnice najeti lahko ostanejo.

Več pové J. Mauruš, tabak-trafikant v Magdalenskem predmestji.

3-3

Preselitev

špecerijske kupčije.

Slavnemu občinstvu naznanjam uljudno, da sem svojo špecerijsko kupčijo v nekdanj Wohlslagerjevej hiši, kder sem 8 let tržil, preselil v hišo šte. 23. v Tegethoffovej ulici (graškem predmestji) zraven gostilne „zur Stadt Wien“, kder sem uže leta dni tudi imel štacuno.

Zahyalivši se svojim prejemnikom za skazano mi blagovoljno zaupanje prosim ob enem, da me še zanaprej z obilnimi naročili počastijo. Vselej jim bodem si prizadeval točno in z dobrim blagom ustrezati.

V Mariboru meseca decembra 1880.

Z odličnim spoštovanjem

Silv. Fontana.

8-10

Kot izvrstne priznane, prave

voščene sveče

izdelane iz pravega bučelskega voska priporočá

P. & R. Seemann v Ljubljani.

Zahvala in priporočba.

Vljudno podpisani izreka prisrčno zahvalo slavnemu občinstvu za skazano mu dosedanje zaupanje ter naznanja, da svojo krčmo do božičnih praznikov preseli v lastno prej Matzelnovo hišo. Ime krčmi ostane dosedanje:

„Alte Bierquelle“

Zagotavlja točno postrežbo v popolno zadovoljstvo slavnega občinstva. Prosi vljudno za obilno obiskovanje njegovih prostorij, kder je tudi slavna slovenska čitalnica mariborska nastanjena.

Z najodličnejšim spoštovanjem

Franc Grajner.

3-3

Po cení.

rokotvornim in novonošnjim blagom, ter zaloga

Po cení.

3-5

G. SCHMIDL in družnik v CELJI

priporočata po najnižjih cenah svojo vsaki čas bogato in skrbno izbrano zalogo

bombažaste (pavolate) in volnate hlačevine, raznobarvnega novonošnega sukna, za moško obleko, tiskane bombaževine (pavolate tkanine) ter mnogovrstne volnate in svilnate tkanine, za žensko obleko, bombažastega, na pol in čisto lanenega platna v vsaki zaželjeni širokosti, za telesno, namizno in posteljno rabo, volnatih zimskih rut, ter svilnatih, volnatih in bombažastih robeev, razne tkanine za podvleko (futer) iz volne pletenega, in vsakovrstnega drobnega blaga na drobno in debelo.

Alko se pismeno želja izrazi, in proti vračanju, določajo se od vsake vrste blaga vzorci in spiski cen.

Naročila se dobro in nemudoma izvrše.

Šivalni stroji se prodajajo po gld. 5 in gld. 10, cenejše ko dosedaj, proti takojšnji plači, ali vložanju zadatja, na mesečne obroke po gld. 5.

Štv. 38 ogel glavnega trga „pri škofu“ ogel poštnih ulic štv. 38.

Trgovina se suknom, vsakdanjim,

pravih ameriškanskih šivalnic.

Po cení.

Po cení.